

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва
Совединиң болгаш Министрлер

АССР-ниң Дээди
Чөвүлелиниң органы

РОССИЯНЫҢ КҮШ-АЖЫЛЧЫ БАЗЫМНАРЫ

Россия Федерациясының аймагы чыгарып В. И. Ленинниң төртүткөнүнүн хууну бээр 100 чыл болурун төлөтүп уткууру дээр социалисттик чарышты калыптаткан, аймак-агый, культура тургузушкунуна, улустун чаагай аймактарын улам көжүрүп берген деген чыгыш чедикшиктөөнүн чедип алган. 1968 чылда РСФСР-ниң улус аймак-агыйн көжүрүп берген күрүне планын күчүктөткөнүнүн түңнелдерин дугайында РСФСР-ниң Топ статистика агентстваның дыйналында Мича дон.

Совет Эволюция Коммунисттик партиясының XXIII съездинин шийирлерин аймактарга дайылыш чок ботталдырып, түңнелдер республика лавиналар орунлаш, улустур бугурун берген, транспорттун чык сөөртүлгөсүн, үрүмкөт сазар бараан сарылгазын, чонун боттут орунлаштырган, чонун улустарының планнаштырылган оракчол улут темпери чедип алдыган.

1968 чылда РСФСР-ниң экономика, культураның болгаш тогуштун аймактар деген чыгыш чедикшиктөөнүн 1968 чылда тургун 1967 чылдагы бже дептерге, ову тогаргай-лап турар барымдаалар мында: национал орулга 107,8; кедер аймак-агый продукция 104,5; күрүне болгаш кооператив бугурулгелериниң организацыйаларының кол фондун аймактарга кирген (колхоздарыны, чонуну са-наласка) 107,8; капитал сарылгазын 109,8; улус аймак-агыйн аймакты, аймак-агыйларын саны 107 хуу көвүдөн.

Улустур бугурулгелериниң планы ажык күчүктөткөн. Электроэнергетикага, химия, нефть, химия улустур бугу-лаш малла туудушкунуна бугу улус аймак-агыйн техникат дептерге хандыр эртем-инженер аймактар мурун турар темпери чедип хөгжүп келген.

Кедер аймак-агый улут чедикшиктөөнүн чедип алган. Республикага ажаап алган тарга 109,4 миллион тонна — моон мурунда эртем бугу чылдардазында эл чаагай джүктүт болгон. Мал аймак-агыйн продукцияны бугу-рери көвүдөн.

Транспорттун бугу хевирле-ри улам хөгжөөн. Эртем чыл дугуруда алердин тышкан нефтинин, бойду газын, кара болгаш оңук металлдар рудаларыны хем чыгыш чедикшиктөөнүн көвүдөн.

1968 чылдын тоңузала планнаштырылган болгаш экономика талаш-баш иди бугу-ренин чаа чурумуң «ауаар 18,5 муң улустур бугурулге-дери аймактар турган. Бугу улустур продукцияны 76 хуузу болгаш ары орунлаш 80 ажык хуузу ол бугурулге черлериниң улут-хуузуна оважын турар.

Улус аймак-агыйн хөгжү-дери колдууда эртем-техника улам дептерге бол-дуринга дайыш чедип ал-дыган. Эртемдер, конст-

рукторлар болгаш бугурулге чарышчылары ийи муң ажык чаа малчыларын, механик-терин, өскө-даа деригдарын, бар муң хире приборларын чогадып, белеккен.

Улус аймак-агыйнга сай-зыраңгайдыкты м л а р н ы ч болгаш чогадышчыларын 1,8 миллион хире саналдарын аймактарга ботталдырган, чы-гыш овантар 1,2 миллион рубльди камнап алар арганы ол берип турар.

Продукция сайгарының чыл планын улустур ийитиз-биле 102 хуу күчүктөткөн. Улустур продукцияны хемчээ беш чылдын үш чыгыш дугуруда 28 ажык хуу, мал-баа хергедел баранарын бугу-рери 20,5 хуу көвүдөн.

Республиканың улустуринга күш-ажылды бугурулгачу 1967 чылдазында 4,5 хуу ул-гатын. Арыг орулга 1967 чылдазында 11 хуу улгатын.

1968 чылда бугурун элек-троэнергия — 411 миллион киловатт-так, нефть — 252 миллион тонна, газ — 79,5 куб метр, төмүр-даш — 330 миллион тонна.

Нефть, газ болгаш төмүр-даш тывынчыны планы ажык күчүктөткөн. Барыны Си-бирге нефть тывын чыл дугуруда ийи каптал көвү-дөн болгаш 12 миллион тон-на төмүр-даш болгон.

Эртем чыгыш бугурун шөй 37,6 миллион тонна, кан 57,6 миллион тонна, казын ты-кан демир рудазы 58,4 мил-лион тонна, плаванд ажык бугу-рени минералдык чедикшиктөөлөр 1,7 миллион то-на. Химикат волоконлар бугу-рун үндүрери чыл дугу-руда 27,6 муң тонна көвү-дөн. Синтетикат каучук бол-гаш пластмасса, аймак, ту-гар бугурун көвүдөн.

Машиналар бугурунун көж-үрүшүн хергедел турар ба-рымдаалар мынды: 1968 чыл-да бугурун үндүрени турби-налар янтариз-биле 11,2 мил-лион киловатт күштүг, демир човар 106 муң станоктарын, нос арымы 16,8 муң станок-тарын, 647,8 муң автомобиль-дерин, 178 муң тракторларын бугурун.

1968 чылда цемент, инте-лиг демир-бетон, шифер, док-га шиле бугурун көвүдөн.

Чонга 1968 чылда көп-сазын бугурун 5 миллион 29 миллион дербелчин метр посту, 317 миллион эжем хем индикти бугурун берген. Нос бугурун эртем чылдазында 196 миллион дербелчин метр, даараан кымылар бугу-рери 1,1 миллион рубль тү-нүг көвүдөн.

Аш-чөм улустуриниң про-дукцияларын хой кезини бугурунун планы ажык күчүктөткөн. 1968 чылда бугу-рени эът 6 миллион тонна, кобаса кымылар 1,4 миллион тонна, хоог чигир 3,2 мил-лион тонна, консервалар 4,1 миллион лааза.

Култура-аймактарга бол-гаш аймак-агый хергедел-ринге аймактар баранар бугурунун планы ийитиз-биле база ажык күчүктөткөн деп, РСФСР-ниң ТСЗ-аның дыйналында демгелген. Дыйналында демгелген ту-

1968 чылда РСФСР-ниң улус аймак-агыйн хөгжүдериң күрүне планын күчүктөткөниң түңнелдери

арын бауаар алырга, оон-биле хергеделтир улустурге план ийитиз-биле күчүктөткөн. Күзүн 68 миллион тектар черин алдар-ган, органиктит 198 миллион тонна чедикшиктөөлөрүн хергедеп чыккан.

1968 чылда тарга, үс кула-тураларын, чигир сөөккө, картофель, чимик, мал, куш, сүт, дүк сарым аларынын кү-рүне планы ажык күчүктөткөн. Ногаа сарым аларынын планы күчүктөткөн.

1968 чылда сарым алган тарга 1961—1965 чылдарын дугуруда ортума-биле сарым алдыгында 33 хуу хой болгон. Күрүне хой та-роаны Оренбург, Саратов, Во-логда, Кубовск, Курган, Че-лябинск областтар болгаш Красноярск, Краснодар, Кре-лар, Башкир, Татар АССР-лер берген.

Республиканың совхозтары 1968 чылда ийитиз-биле арыг орунлаш дооскан. Бугурун-биле бот-оруга-чарыгалыг аймактарыны 299 совхозту ийитизген. Ол совхозтарын орунлаш улгатын.

Эртем чыгыш кедер аймак-агыйн капитал туудушун улут программаны ботталдырган. Тууду болгаш өскө-даа аймак-агыйн чүүл-бүрү хой ма-териалдарын, техниканы ке-дөр аймак-агыйн берген.

Кедер аймак-агыйн бугуру-лгени хөгжүдериң чедикшиктөөлөр болгаш херге-делтир ам-даа аймак-агыйн-маан куралдарлар хой-хой областтарга, крайларга болгаш автономну республикаларга бар. Сортуг эвес үрүмкөт тарым чоруктар бар, техниканың чогулмалыг аймактарын турары тепес, терия химияны, металлостарын, тер болгаш малагы мал аймакты чыгыштыг аймак-агыйн комплектиг механи-кастарын оон ботталып тур-лар деп РСФСР-ниң ТСЗ-аның дыйналында демгел-ген.

Дыйналында чарылаа, транспорттун чыгыш хевир-лериниң аймактар турарын дугайында барымдааларын көргөскөн.

Транспорттун бугу хевир-лерини күш-ажылды бугу-рулгачу улгатын, оларын орунлаш көвүдөн.

1968 чылда РСФСР-ниң де-визорини күрүне, коопера-тив бугурулгелери болгаш ор-ганизацыйалары (колхозтар) 20,4 миллион рубль түнүг кол фондун аймактарга кирген. Чыл дугуруда 150 хире элтү улустур бугуру-лгени, аймакты хой саныг хевирле, бугурулгелери аймактарга база кирген.

Колхозтар арымын тууду-органлаштырган 1968 чылда кымы аймактар төмөз 1967 чылдазында 11 хуу улгатын болгаш планын кү-чүктөткөн.

Улут павильон-биле ту-кан байынар саны көвүдөн, оон аймактарга кирген чур-галга шөлү 10 миллион хире дербелчин метр болгон.

Улустун материалдыг ча-гай аймактырынын болгаш культура дептериниң бед-рини көрүгүзү турар барым-даалар мынды: РСФСР-ниң

онаашкан аймактыг тыгыз-маа районун малчыларын өөр-түп турар. Ол, эртем чыгыш база эки аймактар, районун дээр малчыларын арымын кирген. Амы үеде оон ка-зын турар төрүр бир колд-хонун күш-дегелди эки, ба-гүнге чедип оолаан 94 хой-вун 96 хураганы менди тор-түп турар.

Ол колхозтун хойларын Х. Калындай, О. Хүлер олар база шалышкан аймактар, мал-ын чаш төлүп торамта чок ап турар.

«Муракчы» колхозтун аны-ак хойжуу Михаил Хертектин чыгышталарына сарым, саван, чарба, децентрап мал чедикшиктөөнүн куралдары бар.

Районда хой эки кызын дүш-көн аймак-агый «Муракчы» колхоз болуп турар. Ол чыгар-дептерге хой аш белин 35-40 см чедип кылынын бер-гени, ыччанга хой дыйылаар тракторларын оларларже тү-лүп, сүт сөөртү машина-ларын көвүдөткөн.

Бугунге чедип районда ий-ти-биле 12454 хой оолаан, оларын 12501 хураганы мен-ди тортүп турар. Районда эң хой шөөр малдыг аймак-агый-ларын хой 40 хуу чедип оо-лаан.

«Тээди» совхозта бо үеде чедип төрөөн 9440 чаш хура-ган семе-шырап тортүп турар. Ол аймак-агыйн хой-жулары С. Самбур оолаан 207 хойун 211, М. Мукайлы 208 хойун 218, С. Очур-оол 214 хойун 224, С. Дамла-чы 176 хойун 177 хураган-ны менди камгалып алган, эки ажаап турар.

«Муракчы» колхозтун аны-ак хойжуу Михаил Хертектин чыгышталарына сарым, саван, чарба, децентрап мал чедикшиктөөнүн куралдары бар.

Районда хой эки кызын дүш-көн аймак-агый «Муракчы» колхоз болуп турар. Ол чыгар-дептерге хой аш белин 35-40 см чедип кылынын бер-гени, ыччанга хой дыйылаар тракторларын оларларже тү-лүп, сүт сөөртү машина-ларын көвүдөткөн.

Заводтун чаа хүлээлгелери

В. А. Лихачев аттыг автоавозуун коллективниң техниктиг дептериниң темпери улам дугурулгени дээр социалисттик чарышты калыптаткан деп чаным эп-сеткилди ийитир-ген.

Ол орунлаш барымдаалаа, заводтун аймакчыларын, инженерлерин, техниктерин биле аймак-агыйларын эртем-техниканы эң чаа чедикшиктөөнүн, бугурулгени аймак-агыйн организацыйаларын чедип алдыган дугурулгени аймак-агыйн, чаа-чаа, улам сайыраңгай автомобильдерин дугу-ренин бугурун үндүрер, автомобильдин арык кеес-терин бугурун көвүдөтүр база бугурулге аймактыг ма-териалдар, автоматчылар, бугурулге аймактын организа-цыйаларын, эртел башкарып сайыраңгайларынга дай-ган, күш-ажылды бугурулгачу билер.

национал орунлаш чыл дугу-руда 7 хуу улгатын. Аймактын, аймак-агыйлар-нын айда алыр ортумаа та-лыны 1967 чылдазында 8 хуу улгатын, 116 рубль, а хер-геделдин ийитиле фондун аймактарга кирген. Чыл дугуруда 150 хире элтү улустур бугуру-лгени, аймакты хой саныг хевирле, бугурулгелери аймактарга база кирген.

Колхозтар арымын тууду-органлаштырган 1968 чылда кымы аймактар төмөз 1967 чылдазында 11 хуу улгатын болгаш планын кү-чүктөткөн.

Улут павильон-биле ту-кан байынар саны көвүдөн, оон аймактарга кирген чур-галга шөлү 10 миллион хире дербелчин метр болгон.

Улустун материалдыг ча-гай аймактырынын болгаш культура дептериниң бед-рини көрүгүзү турар барым-даалар мынды: РСФСР-ниң

онаашкан аймактыг тыгыз-маа районун малчыларын өөр-түп турар. Ол, эртем чыгыш база эки аймактар, районун дээр малчыларын арымын кирген. Амы үеде оон ка-зын турар төрүр бир колд-хонун күш-дегелди эки, ба-гүнге чедип оолаан 94 хой-вун 96 хураганы менди тор-түп турар.

Ол колхозтун хойларын Х. Калындай, О. Хүлер олар база шалышкан аймактар, мал-ын чаш төлүп торамта чок ап турар.

«Муракчы» колхозтун аны-ак хойжуу Михаил Хертектин чыгышталарына сарым, саван, чарба, децентрап мал чедикшиктөөнүн куралдары бар.

Районда хой эки кызын дүш-көн аймак-агый «Муракчы» колхоз болуп турар. Ол чыгар-дептерге хой аш белин 35-40 см чедип кылынын бер-гени, ыччанга хой дыйылаар тракторларын оларларже тү-лүп, сүт сөөртү машина-ларын көвүдөткөн.

Бугунге чедип районда ий-ти-биле 12454 хой оолаан, оларын 12501 хураганы мен-ди тортүп турар. Районда эң хой шөөр малдыг аймак-агый-ларын хой 40 хуу чедип оо-лаан.

«Тээди» совхозта бо үеде чедип төрөөн 9440 чаш хура-ган семе-шырап тортүп турар. Ол аймак-агыйн хой-жулары С. Самбур оолаан 207 хойун 211, М. Мукайлы 208 хойун 218, С. Очур-оол 214 хойун 224, С. Дамла-чы 176 хойун 177 хураган-ны менди камгалып алган, эки ажаап турар.

«Муракчы» колхозтун аны-ак хойжуу Михаил Хертектин чыгышталарына сарым, саван, чарба, децентрап мал чедикшиктөөнүн куралдары бар.

Районда хой эки кызын дүш-көн аймак-агый «Муракчы» колхоз болуп турар. Ол чыгар-дептерге хой аш белин 35-40 см чедип кылынын бер-гени, ыччанга хой дыйылаар тракторларын оларларже тү-лүп, сүт сөөртү машина-ларын көвүдөткөн.

Бугунге чедип районда ий-ти-биле 12454 хой оолаан, оларын 12501 хураганы мен-ди тортүп турар. Районда эң хой шөөр малдыг аймак-агый-ларын хой 40 хуу чедип оо-лаан.

«Тээди» совхозта бо үеде чедип төрөөн 9440 чаш хура-ган семе-шырап тортүп турар. Ол аймак-агыйн хой-жулары С. Самбур оолаан 207 хойун 211, М. Мукайлы 208 хойун 218, С. Очур-оол 214 хойун 224, С. Дамла-чы 176 хойун 177 хураган-ны менди камгалып алган, эки ажаап турар.

«Муракчы» колхозтун аны-ак хойжуу Михаил Хертектин чыгышталарына сарым, саван, чарба, децентрап мал чедикшиктөөнүн куралдары бар.

Районда хой эки кызын дүш-көн аймак-агый «Муракчы» колхоз болуп турар. Ол чыгар-дептерге хой аш белин 35-40 см чедип кылынын бер-гени, ыччанга хой дыйылаар тракторларын оларларже тү-лүп, сүт сөөртү машина-ларын көвүдөткөн.

ОРГАНИЗАСТЫГ ЧОРҮК, БЫЖЫГ ЧУРУМ—ЧЕДИШКИНИҢ МАГАДЫЛАЛЫ

Бо кыш берге. Чамдык районнарда хар мылын дүшкен, чык-кылсаа сөөк ай ажык үеде үргүчүлүп турар. Колхозтарын болгаш совхозтарын малчыларын мал кыштагылашынын чорударына оңа бергелери ажык эртем умжуга тагарып турар. Аймак-агыйларын барыш шүптүздө малдыг бөдүн чедикшиктөөнүн чедип, а чаным концентраттар-биле малды хандырып шыдаас.

Чамдык районнарды парти болгаш совет органдары мал-ды менди кыш ажырап дээр демиселче бугу күштерин бол-гаш материал хергеделерин мобилизастан, немелде чедип тывар хемчеглерин ап эгелен. Чижээ, Красноярск крайнын Ермаковск болгаш Минусинск районнарында силосту, сикен-ни, саванын сөөртүп, тулаалардан хырыгышты кезип ап, оларларын харын дайылап, малды оларды черлерине көжүрүп, мал намааларын чыгыпкан, мал амылынга хүн, дүнүгү дежурнынын тургузуп, автомашина болгаш трактор паратын малды чедип болгаш суг-биле хандырып аймактар, партия, комсомол эге организацыйаларын, амылчы чоннар депутаттарының чер-чер Советтериниң организацый амылы-ның декилин кошталгай турар.

Човкта СЭКП обкому партия райкомнарының, райкүсөөн-гарын, республиканың бугу районнарының бугурулге эрге-ледериниң болгаш улусун контрол комитеттериниң уду-рулгени аймак-агыйларын чөвүлел хураалын Кызыл болгаш Чадана ховарыларга эрттирген. Ол хураалдар кедер аймак-агыйн ховарыны министрстволарын, топ албан чер-лерини, транспорттун, сарыны, надым камгалалыны бол-гаш өскө-даа организацыйаларын талзөөкчилери иришкен. Чөвүлел хураалдарын амылының түңнелдери болгаш мал кыштагылашынын байдалды херек кырынга хынал көр-гөн ол онза чугула аймада улут чедикшиктөөнүн барын көрөткен. Ындыг чедиктер бо чылын малдыг баш санын өстүрүрүнүн планын күчүктөдери үеринге чедип болур.

Чамдык районнарың аймак-агыйларын, мал амылын фермаларында күш-ажылды организацыйаларында улут чедик-тер, чамдык аймак-агыйларын малдыг аймактарын хары-салга чок көр чорум мал чедиктерин чедип белектөөнүн бол-гаш агаар-бойдуштун дошун-ширин байдалдарында бол-дунган ол бергелери база улам ханылаткан.

Кыштагылашынын бо берге үезинде мал амылын хүн

бүрүде контролдарын партия болгаш совет органдарын кошкатканынын түңнелдери малчыларын чамдык коллек-тивтеринде массалыг арагалар чоруктар бар. Ол бугу-нун уламында мал арып-доруп, ховар чоруктарга тагарып ту-рар аларган.

Наз-Хем, Улуг-Хем, Эрзин, Тес-Хем болгаш өскө-даа чамдык районнарың хой-хой аймак-агыйларын, партия эге ор-ганизацыйаларын удуруткучулары мал чедип сөөртүгүн, оларларын харын дайылаарына транспортту, эъттарын болгаш теледери ыракта-ла четче аймактарын турар. Мал-чыларын чугула негелде, хергеделерин хүн бүрүде ханды-рыны, оларын аймактар, дыйнагыныга эрежөөн чугула байдалдарын тургузуп бээрине, оларын чыгыш иди-хей-би-ле, мал азыраарына аймактар чедип-херекселдер-биле, тырттар күш-биле хандырыныч сарыг салышынын хош-наткан. Оттулар чүүл чок болганынын уламында чамдык мерлерде, клубтар, кызыл-булунгар хагдынын, малчыларга күш-хүнезини, солуннарын, журналдары өй-шанда чедип берберин турар. Ийитиниң малын хүн кыштагыларын дээр демиселге бо бугу чылдагааннар улут шалтыкты чедип турар.

Бим-Хем районнуң аймак-агыйларында мал кыштаг-лашынын дүвүрениң байдала. Фермаларын хой кезин мал чедип булунган, ону холуксаалар-биле экинжи-ди, чыгыштар хайындары берберин турар. Малың чыгыш суг-би-ле суггарынын организацыйаларын, чамдык мал намааларын чы-гышталымаан, мал намааларының ишти көчүгү сөөк. Эртем айда белин дыка хой баш мал чудап өлгөн.

«Искра» колхозтун (даргазы эш Дементев, парторганизация секретары эш Власов) Магай фермазынын 100 баш хире маймыктыг бода малы арып чудаан. Хойжу Бай-нара Биче-оолдуң коданьдан 127 хой чудап өлгөн. Ийек азыраакчыы Давал 135 баш инээт эш намаалаш, суурга барып төс хонду арагалар келген. Ол үең дугуруда оон арт инээ үрелиг бугузы-биле кайы чудап өлгөн. Хойжу Дүктүг-оолдуң үмөн хой чудап өлгөн. Сайдан-Кара деп чеге аргалашканын уламында амы-тыннын оскунган бир колхозчун хөржүгүп турар, ферма коллективиниң беш хонду арагалар келгенин уламында 23 баш инээт өлгөн.

«Кызыл тарачын» колхозтун малчылары база массалыг арагалар турар. Аймак-агыйларын чамдык удуруткучу

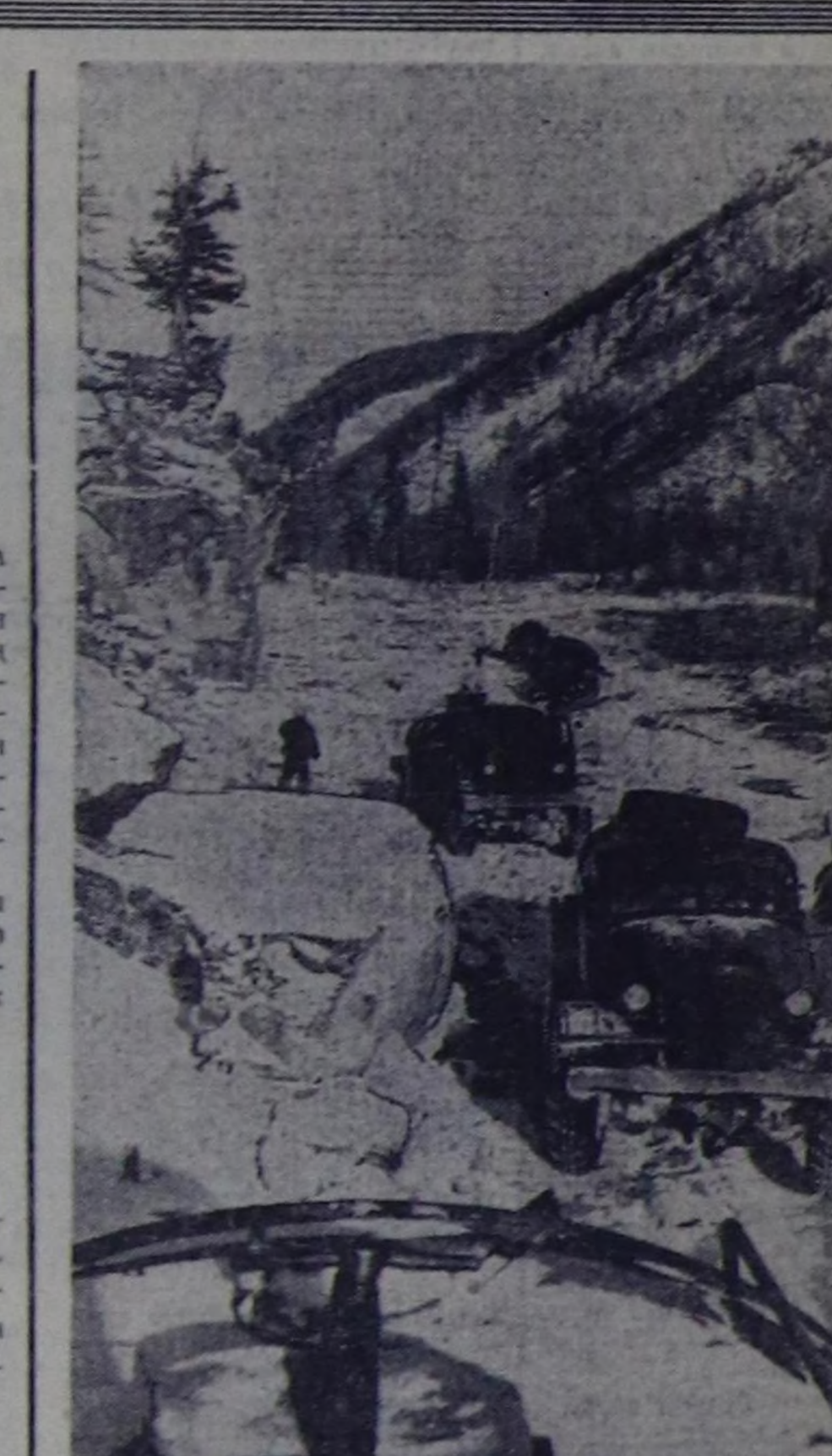
аймак-агыйларын аймак-ишти контролдаас, харымыска чок болганынын, партияның болгаш күрүнеңиң сарыг-чу-румун үрөп турарынын уламында мал кыштагылашынын ол хире таарымыа чок болуп турарын СЭКП райком, рай-кусөөн көрө тура-ла, чедиктерин чайдалып шиктирилди хемчеглерин албайн турар. Районнуң улусун контрол бе-лүмдериниң, административтик органдарын, совхозтун, колхозтарын партия эге организацыйаларын, партия бе-лүмдерин удуруткучулары аңаа база сарыг чөвөвайн турар.

Малды хүн кыштагыларын бугу күштү, аргаларын ор-ганизастан, аймак-агыйлар оон өскө-даа районнарың кедер аймак-агый аймакчыларга аймак-агыйныг эвезин, партия-нын, күрүнеңиң чурумун сарыгыныг салдыччан, кандыг-даа чылдаган чок шүшкенин база көргүзүп турар.

Аймак-агыйны эвес аймак-агыйн соксаткан турарын эки-ска хуусада чедип алыр орунлаш бис. Мал амылын хөгжүдериң планын күчүктөдү дугайында хоозун сөөк болгаш бадыйталар эвес, харын кедер аймак-агый бугурул-генин бугу участоктарыга ылап организацый, демир дег сарыг-ла-чурумун болуру, бистин планнарымысты күчүктөдү хүн бүрүде шыгыны контролдаары эрежөөн чугула.

Ол орунлаш чедикшиктөөн күчүктөдү, партия болгаш совет амылының бугу эвезелерин чаа, улам бедип демиселге көзүрер херек. Малды хүн кыштагыларын дээр демиселге колхоз, совхозтарын партия эге организацыйалары, партия белүмдери, комсомол, комсомолчу бугуру, депутаттар, проф-завед келжигүрери, бугу совет, партия активчилери дайны-чы өзү-биле киржир умжугу.

Агаар-бойдуштун бергелери-биле ховарына бо кыштаг-лашканын кедер аймак-агыйын бугу аймак-агыйларынга по-литиктиг шыгыны шыгалда болуру. Организац, дуржуга чок болган дээр ол шыгалда кымы-даа чигелде берес. Мал кыштагылашынын чедикшиктөөн эрттеринче бугу күштө-рин салыры, ылап организацый, шыгыны сарыг-ла-чурумун болуру эрежөөн. Мал чедип тыгынына бугу аргаларын аймакчылар, ону чогулмалыг чарыктары, мал намааларын чыгышталып, мал амылының бугу участоктарына күш-ажылды бугурулгачулар бедидери, оон ишчилерин негел-де-хергеделерин хандырыныч хүн бүрүде сарыг салыры республиканың партия, совет, кедер аймак-агый органдары-нын амылының кол орунлаш болуру.

Тыва АССР-нин ажилчы чоннар депутаттарынын Кызыл хоорай Совединге сонгулда талазы-биле Кызыл хоорайнын сонгулда комиссиязын бадылаар дугайында

ТЫВА АССР-НИН ДЭЭДИ СОВЕДИНИН ПРЕЗИДИУМУНУН ЧАРЛЫ

«Тыва АССР-нин ажилчы чоннар депутаттарынын район, хоорай, кезде болгаш суур Советтеринге сонгулда дугайында Дүрүмүн» 26 болгаш 27 чүүлдерин барымдаалаш, Тыва АССР-нин ажилчы чоннар депутаттарынын Кызыл хоорай Совединге сонгулда талазы-биле Кызыл хоорайнын сонгулда комиссиязын бадылаар дугайында талазы-биле районнар сонгулда комиссияларын кейинги организацияларын болгаш ажилчы чоннар ният-кедериин дараазында төлөөктөрүн составты кылдыр башкаар:

Сонгулда комиссияларын даргазы Иван Александрович Ильян — Кызыл хоорайнын коммунист организациязында.

Сонгулда комиссияларын даргазын орадакчы Владимир Садчикович Чанай — Бүтү-эвеледин Аныктарынын Ленинчи Коммунист Эвеледин Кызыл хоорай организациязында.

Сонгулда комиссияларын секретары Евадия Егоровна Калабина — профессионалдык область чөвүлелин коллегиясында.

Сонгулда комиссияларын кезикчигин: Деревякин Доржу Белчээ — Кызылдын пассажир АТБ-ин коммунист организациязында.

Владимир Валентинович Галенко — Кызыл ажил-агый эргелелин ажилчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Анна Ефимова Ломкина — Кызыл хоорайнын харылаа бедеринин ажилчыларында, инженер-техник ажилдакчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Василий Ефимович Муромцев — республиканын ажилчыларында, инженер-техник ажилдакчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Ольга Байкарева Соном-Баир — республика типографияда Бүтү-эвеледин Аныктарынын Ленинчи Коммунист Эвеледин организациязында.

Людмила Кыргысова Тока — республика эмгектегинин харуу сабырынын ажилдакчыларында.

Иван Васильевич Ишбабаков — Коммунал ажил-агый министрствонун АТБ-инин ажилчыларында, инженер-техник ажилдакчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Надежда Александровна Юмакова — курган багымынын республика котормазында Бүтү-эвеледин Аныктарынын Ленинчи Коммунист Эвеледин организациязында.

Тыва АССР-нин Дээди Совединин Президиумунун Даргазы Б. ДОЛЧАМАА.

Тыва АССР-нин Дээди Совединин Президиумунун Секретарынын хүзөөгезин күзүлүн турар К. БУДУК-ООЛ.

Тыва АССР-нин ажилчы чоннар депутаттарынын районнар Советтеринге сонгулда талазы-биле районнарнын сонгулда комиссияларын бадылаар дугайында

Тыва АССР-нин Дээди Совединин Президиумунун ЧАРЛЫ

«Тыва АССР-нин ажилчы чоннар депутаттарынын район, хоорай, кезде болгаш суур Советтеринге сонгулда дугайында Дүрүмүн» 26 болгаш 27 чүүлдерин барымдаалаш, Тыва АССР-нин ажилчы чоннар депутаттарынын Кызыл хоорай Совединге сонгулда талазы-биле районнар сонгулда комиссияларын кейинги организацияларын болгаш ажилчы чоннар ният-кедериин дараазында төлөөктөрүн составты кылдыр башкаар:

Сонгулда комиссияларын даргазы Бай-Тайга район Совединге сонгулда талазы-биле районнар сонгулда комиссиязын

Сонгулда комиссияларын даргазы Ондар Намдакович Лопсан-Серен — Бай-Тайга районун коммунист организациязында.

Сонгулда комиссияларын даргазын орадакчы Николай Иванович Ефимов — Бүтү-эвеледин Аныктарынын Ленинчи Коммунист Эвеледин Кызыл хоорай организациязында.

Сонгулда комиссияларын секретары Бичи-Урут Хертековна Хертеков — районун херге-лекчилер ният-кедериин ажилчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Сонгулда комиссияларын кезикчигин: Доржу Белчээ — Кызылдын пассажир АТБ-ин коммунист организациязында.

Владимир Валентинович Галенко — Кызыл ажил-агый эргелелин ажилчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Анна Ефимова Ломкина — Кызыл хоорайнын харылаа бедеринин ажилчыларында, инженер-техник ажилдакчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Василий Ефимович Муромцев — республиканын ажилчыларында, инженер-техник ажилдакчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Ольга Байкарева Соном-Баир — республика типографияда Бүтү-эвеледин Аныктарынын Ленинчи Коммунист Эвеледин организациязында.

Людмила Кыргысова Тока — республика эмгектегинин харуу сабырынын ажилдакчыларында.

Иван Васильевич Ишбабаков — Коммунал ажил-агый министрствонун АТБ-инин ажилчыларында, инженер-техник ажилдакчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Надежда Александровна Юмакова — курган багымынын республика котормазында Бүтү-эвеледин Аныктарынын Ленинчи Коммунист Эвеледин организациязында.

гаш техник ажилдакчыларында.

Валентина Сидиповна Кара-сал — районун коммунист Эвеледин организациязында.

Март-оол Иргитович Нуржук — «Толу» совхозун төп сал-бырынын ажилчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Манзырыкты Сюрюнович Ооржак — «Кара-Хал» кезде ажил-агый артелинин колхозчуларында.

Ажилчы чоннар депутаттарынын Барым-Хемчик район Совединге сонгулда талазы-биле районнар сонгулда комиссиязын

Сонгулда комиссияларын даргазы Кенден Монгушович Ак-Кыс — Барым-Хемчик районун коммунист организациязында.

Сонгулда комиссияларын даргазын орадакчы Анатолий Иванович Ефимов — «Тыва даг-дугу» комбинаттын ажилчыларында, инженер-техник ажилдакчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Сонгулда комиссияларын секретары Бичи-Урут Хертековна Хертеков — районун херге-лекчилер ният-кедериин ажилчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Сонгулда комиссияларын кезикчигин: Доржу Белчээ — Кызылдын пассажир АТБ-ин коммунист организациязында.

Владимир Валентинович Галенко — Кызыл ажил-агый эргелелин ажилчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Анна Ефимова Ломкина — Кызыл хоорайнын харылаа бедеринин ажилчыларында, инженер-техник ажилдакчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Василий Ефимович Муромцев — республиканын ажилчыларында, инженер-техник ажилдакчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Ольга Байкарева Соном-Баир — республика типографияда Бүтү-эвеледин Аныктарынын Ленинчи Коммунист Эвеледин организациязында.

Людмила Кыргысова Тока — республика эмгектегинин харуу сабырынын ажилдакчыларында.

Иван Васильевич Ишбабаков — Коммунал ажил-агый министрствонун АТБ-инин ажилчыларында, инженер-техник ажилдакчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Надежда Александровна Юмакова — курган багымынын республика котормазында Бүтү-эвеледин Аныктарынын Ленинчи Коммунист Эвеледин организациязында.

Тыва АССР-нин Дээди Совединин Президиумунун Даргазы Б. ДОЛЧАМАА.

Тыва АССР-нин Дээди Совединин Президиумунун Секретарынын хүзөөгезин күзүлүн турар К. БУДУК-ООЛ.

ковская — Чадаана АТБ-ин Бүтү-эвеледин Аныктарынын Ленинчи Коммунист Эвеледин организациязында.

Мария Шотеевна Сагмы-Баира — «СЭП»-ин XXII съездин совхозун ажилчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Ажилчы чоннар депутаттарынын Каа-Хем район Совединге сонгулда талазы-биле районнар сонгулда комиссиязын

Сонгулда комиссияларын даргазы Сергей Семенович Танаа — Каа-Хем районун коммунист организациязында.

Сонгулда комиссияларын даргазын орадакчы Александр Пересторонин — районун херге-лекчилер ният-кедериин ажилчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Сонгулда комиссияларын секретары Анастасия Георгиевна Орлова — чырылмыш, кезде школа болгаш өртем албан-хаакчыларынын ажилдакчыларында.

Сонгулда комиссияларын кезикчигин: Доржу Белчээ — Кызылдын пассажир АТБ-ин коммунист организациязында.

Владимир Валентинович Галенко — Кызыл ажил-агый эргелелин ажилчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Анна Ефимова Ломкина — Кызыл хоорайнын харылаа бедеринин ажилчыларында, инженер-техник ажилдакчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Василий Ефимович Муромцев — республиканын ажилчыларында, инженер-техник ажилдакчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Ольга Байкарева Соном-Баир — республика типографияда Бүтү-эвеледин Аныктарынын Ленинчи Коммунист Эвеледин организациязында.

Людмила Кыргысова Тока — республика эмгектегинин харуу сабырынын ажилдакчыларында.

Иван Васильевич Ишбабаков — Коммунал ажил-агый министрствонун АТБ-инин ажилчыларында, инженер-техник ажилдакчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Надежда Александровна Юмакова — курган багымынын республика котормазында Бүтү-эвеледин Аныктарынын Ленинчи Коммунист Эвеледин организациязында.

Тыва АССР-нин Дээди Совединин Президиумунун Даргазы Б. ДОЛЧАМАА.

Тыва АССР-нин Дээди Совединин Президиумунун Секретарынын хүзөөгезин күзүлүн турар К. БУДУК-ООЛ.

«Торгалыг» совхозун кезде ажил-агый болгаш белетте-лер ажилдакчыларынын проф-фессонал организациязында.

Сонгулда комиссияларын секретары — Бирбонан Кур-Базырович Монгуш — Чада-ангай ортук школанын баш-кыларында болгаш техник ажилдакчыларында.

Сонгулда комиссияларын кезикчигин: Доржу Белчээ — Кызылдын пассажир АТБ-ин коммунист организациязында.

Владимир Валентинович Галенко — Кызыл ажил-агый эргелелин ажилчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Анна Ефимова Ломкина — Кызыл хоорайнын харылаа бедеринин ажилчыларында, инженер-техник ажилдакчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Василий Ефимович Муромцев — республиканын ажилчыларында, инженер-техник ажилдакчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Ольга Байкарева Соном-Баир — республика типографияда Бүтү-эвеледин Аныктарынын Ленинчи Коммунист Эвеледин организациязында.

Людмила Кыргысова Тока — республика эмгектегинин харуу сабырынын ажилдакчыларында.

Иван Васильевич Ишбабаков — Коммунал ажил-агый министрствонун АТБ-инин ажилчыларында, инженер-техник ажилдакчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Надежда Александровна Юмакова — курган багымынын республика котормазында Бүтү-эвеледин Аныктарынын Ленинчи Коммунист Эвеледин организациязында.

Тыва АССР-нин Дээди Совединин Президиумунун Даргазы Б. ДОЛЧАМАА.

Тыва АССР-нин Дээди Совединин Президиумунун Секретарынын хүзөөгезин күзүлүн турар К. БУДУК-ООЛ.

ныч Ленинчи Коммунист Эвеледин организациязында.

Валентина Васильевна Ор-лова — МПК 585-тиң ажилчы-ларында, инженер-техник ажилдакчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Галина Кичироловна Оюн — «Коммунизм» херек колхозун Бүтү-эвеледин Аныктарынын Ленинчи Коммунист Эвеледин ор-ганизациязында.

Евгений Павлович Саси-пий — районун харылаа бедеринин ажилдакчы-ларынын база автомобиль транспортуун болгаш ча-агайг оруктарын ажил-дакчыларын проффессонал организациязында.

Сонгулда комиссияларын секретары Мария Ондаровна Минчица — Тес-Хем районун коммунист организа-циязында.

Сонгулда комиссияларын кезикчигин: Доржу Белчээ — Кызылдын пассажир АТБ-ин коммунист организациязында.

Владимир Валентинович Галенко — Кызыл ажил-агый эргелелин ажилчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Анна Ефимова Ломкина — Кызыл хоорайнын харылаа бедеринин ажилчыларында, инженер-техник ажилдакчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Василий Ефимович Муромцев — республиканын ажилчыларында, инженер-техник ажилдакчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Ольга Байкарева Соном-Баир — республика типографияда Бүтү-эвеледин Аныктарынын Ленинчи Коммунист Эвеледин организациязында.

Людмила Кыргысова Тока — республика эмгектегинин харуу сабырынын ажилдакчыларында.

Иван Васильевич Ишбабаков — Коммунал ажил-агый министрствонун АТБ-инин ажилчыларында, инженер-техник ажилдакчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Надежда Александровна Юмакова — курган багымынын республика котормазында Бүтү-эвеледин Аныктарынын Ленинчи Коммунист Эвеледин организациязында.

Тыва АССР-нин Дээди Совединин Президиумунун Даргазы Б. ДОЛЧАМАА.

Тыва АССР-нин Дээди Совединин Президиумунун Секретарынын хүзөөгезин күзүлүн турар К. БУДУК-ООЛ.

албан-хаакчыларында.

Баран Барымович Дажир-гай — «Совет Тыва» кезде ажил-агый артелинин кол-хозчуларында.

Юлия Дажы-Саренова Калаан — «Май 1» кезде ажил-агый артелинин кол-хозчуларында.

Ажилчы чоннар депутаттарынын Ууу-Хем район Совединге сонгулда талазы-биле районнар сонгулда комиссиязын

Сонгулда комиссияларын даргазы Николай Федорович Болотов — Ууу-Хем районун коммунист организа-циязында.

Сонгулда комиссияларын даргазын орадакчы Валентина Ойдунова Толун-маа — Шагаан-Арыттын № 2 школанын башкыларында болгаш техник ажилдакчыларында.

Сонгулда комиссияларын секретары Светлана Алек-сеева — Ериова-районун сак кидилдин болгаш Ку-руне багымынын Шагаан-Арыт салбырынын ажилдакчыларында.

Сонгулда комиссияларын кезикчигин: Доржу Белчээ — Кызылдын пассажир АТБ-ин коммунист организациязында.

Владимир Валентинович Галенко — Кызыл ажил-агый эргелелин ажилчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Анна Ефимова Ломкина — Кызыл хоорайнын харылаа бедеринин ажилчыларында, инженер-техник ажилдакчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Василий Ефимович Муромцев — республиканын ажилчыларында, инженер-техник ажилдакчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Ольга Байкарева Соном-Баир — республика типографияда Бүтү-эвеледин Аныктарынын Ленинчи Коммунист Эвеледин организациязында.

Людмила Кыргысова Тока — республика эмгектегинин харуу сабырынын ажилдакчыларында.

Иван Васильевич Ишбабаков — Коммунал ажил-агый министрствонун АТБ-инин ажилчыларында, инженер-техник ажилдакчыларында болгаш албан-хаакчыларында.

Надежда Александровна Юмакова — курган багымынын республика котормазында Бүтү-эвеледин Аныктарынын Ленинчи Коммунист Эвеледин организациязында.

Тыва АССР-нин Дээди Совединин Президиумунун Даргазы Б. ДОЛЧАМАА.

Тыва АССР-нин Дээди Совединин Президиумунун Секретарынын хүзөөгезин күзүлүн турар К. БУДУК-ООЛ.

Чөвүлел хуралдын дыңнады

ректин база кини төрөгө-гөтө уур кем-херектерин үлгүлөткөн дээр эргелелин кол чүүлдерин кан-ды-даа аны-биле хүлүз көрбөс дээр чүүлдеринин ГФР-де кедерээниче онза кичиз-гейин чөвүлел хуралдын кир-жикчилери салган. Дыңнады-да демдегизиле алырга, нацист болгаш шорик херек-теринин камгалаарына ула-дырган неонацист план-нары чалайдар сурулга-биле хемчеглерин алырынын эрге-жон чуулганын дугайында чаргыс ай болдыр чөвүлел хуралга демдегизиле.

(СЗТА).

КУУСКОМНУН МЕДЕГЛЕЛ

Чурттуу аны-бүрү хей-ни-ти болгаш политиктиг бөлү-теринин чаргыс ай демиселин үлгүлөткөн, күштелерин медегелде кыйгырган. Кол негелде болза: онза байдалы соксалар, политиктиг хөрү-дүтүрганын хостар, дер-зин үлгүлөткөнүнүн сөк-сатпешаа, хостаашкынын Национал фронтунун хосталган районнара өг-бүлөлөргө баар арганы сайон армиянын шерик алабыгыларга тын-сы, оларын аймак чок бо-лурун магалдык турар. Бил-ди болза-даа боттарынын чок кичи-ктеринге баар үөш-түт.

ТН-нын ШИИТПИРИ

де сайгон армиянын шерик алабыгылар бөө-чөпөк чок келер уурат.

Хостаашкынын Национал фронтунун ТК дукаалы ылангыг күсүлдерин калды-рар деп, хосталган районнар-нын чопун, хостаашкын ар-миянын кезектерин, фронт-туну комитеттерин, револю-цияны 7 шакка чедир күштүт.

Дайын чорудаларын сок-сатпешаа, хостаашкынын Национал фронтунун хосталган районнара өг-бүлөлөргө баар арганы сайон армиянын шерик алабыгыларга тын-сы, оларын аймак чок бо-лурун магалдык турар. Бил-ди болза-даа боттарынын чок кичи-ктеринге баар үөш-түт.

Венг Улус Республиканын эң бедик чуртталга башкынын Дабренце туруп тургускан турар. «Дээрде шаштыккан» 24 кезик колдунда 5—6 кезик башкылар кылдыр туттунуп турар ол хоорайны каастаар. Оң бирги кезде мага-зинер, пестарин, кинотеатр турар чер болур.

ЧУРУНТА: төлөвиле б-розунун ажилдакчысы Имре Но-тонун Ук башкы төлөвиле келер турары.

МТИ — СЗТА-нын фотозу.

гезинин принциптерин чайгы-лыш чок болгаш садал чокка-нады боттадыларын эрге-жон чуулганын чөвүлел хурал-дын киржикчилери демдег-лээн.

Шорик кем-херектерин база кини төрөгөтө уур кем-херектерин үлгүлөткөн дээр эргелелин кол чүүлдерин кан-ды-даа аны-биле хүлүз көрбөс дээр чүүлдеринин ГФР-де кедерээниче онза кичиз-гейин чөвүлел хуралдын кир-жикчилери салган. Дыңнады-да демдегизиле алырга, нацист болгаш шорик херек-теринин камгалаарына ула-дырган неонацист план-нары чалайдар сурулга-биле хемчеглерин алырынын эрге-жон чуулганын дугайында чаргыс ай болдыр чөвүлел хуралга демдегизиле.

(СЗТА).

КУУСКОМНУН МЕДЕГЛЕЛ

Чурттуу аны-бүрү хей-ни-ти болгаш политиктиг бөлү-теринин чаргыс ай демиселин үлгүлөткөн, күштелерин медегелде кыйгырган. Кол негелде болза: онза байдалы соксалар, политиктиг хөрү-дүтүрганын хостар, дер-зин үлгүлөткөнүнүн сөк-сатпешаа, хостаашкынын Национал фронтунун хосталган районнара өг-бүлөлөргө баар арганы сайон армиянын шерик алабыгыларга тын-сы, оларын аймак чок бо-лурун магалдык турар. Бил-ди болза-даа боттарынын чок кичи-ктеринге баар үөш-түт.

ТН-нын ШИИТПИРИ

де сайгон армиянын шерик алабыгылар бөө-чөпөк чок келер уурат.

Хостаашкынын Национал фронтунун ТК дукаалы ылангыг күсүлдерин калды-рар деп, хосталган районнар-нын чопун, хостаашкын ар-миянын кезектерин, фронт-туну комитеттерин, револю-цияны 7 шакка чедир күштүт.

Дайын чорудаларын сок-сатпешаа, хостаашкынын Национал фронтунун хосталган районнара өг-бүлөлөргө баар арганы сайон армиянын шерик алабыгыларга тын-сы, оларын аймак чок бо-лурун магалдык турар. Бил-ди болза-даа боттарынын чок кичи-ктеринге баар үөш-түт.

Венг Улус Республиканын эң бедик чуртталга башкынын Дабренце туруп тургускан турар. «Дээрде шаштыккан» 24 кезик колдунда 5—6 кезик башкылар кылдыр туттунуп турар ол хоорайны каастаар. Оң бирги кезде мага-зинер, пестарин, кинотеатр турар чер болур.

ЧУРУНТА: төлөвиле б-розунун ажилдакчысы Имре Но-тонун Ук башкы төлөвиле келер турары.

МТИ — СЗТА-нын фотозу.

Шаажылаачыларнын чарыгдалдары

НЬО-ИОРН. (СЗТА). Лиссабонга ундурган тускый бол-лө-төндө айтканын суугаар алырга, ба чыдын Португалиянын чазза Ангелада болунун центист куштеринин ажаалда-төз-зээлине 1.289.860.000 эсундуу (45.145.000 долларын) ча-рыгдарын планна деп, Ассошиэтед Пресс агентилелди корреспондентизм дыңнаткан.

Ангелада 60.000 португали шаажылаачылар бар.

Немелде күш

НЬО-ИОРН. (СЗТА). Мурнуу-ветнам улуска уур агрес-сия дайыгы кичире-биле таалай шериктер Мурнуу Вьет-нама чедер берген. Ассошиэтед Пресс агентилелди кор-респондентизм Сайгондан дыңнатканын-биле алырга, ян-вар 30-де «кара пантера» дээр таалай дивизиянын 1500 солдаты Мурнуу Вьетнамга джуртуткен болгаш тайбыл чопун «кеедир талазы-биле хемчеглерге» эң илдекей кичир деп турар.

Тудун хоругдаашкын

ПАРИЖ. (СЗТА). Чуртка онза байдалы чорутканынга уурданышынын демдег кылдыр студенттеринин буз-зөп алганы сарагас универ-ситетинин башкычы депан-полция маан калдар ужу-рга аржактан таарышкан.

ШЫН

